

Sygn. akt VII U 1803/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Piotrowska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Wielgosz

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2016 r. w Gdańsku

sprawy B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania B. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 17 sierpnia 2015 r. nr (...) - (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 17 sierpnia 2015r poprzez zobowiązanie organu rentowego do ustalenia wysokości emerytury należnej B. K. z uwzględnieniem jako okresu składkowego okresu zatrudnienia B. K. przez A. K. od dnia 14 listopada 1967r do dnia 21 marca 1969r;
2. stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie;
3. w pozostałym zakresie odwołanie oddala;
4. zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 90,00zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 1803/15

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 17.08.2015 r., potraktowanym jako decyzja, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu **B. K.** doliczenia do wysokości emerytury okresu jego pracy w gospodarstwie rolnym wskazując, iż jest to okres uzupełniający uwzględniany jedynie w zakresie ustalania prawa do emerytury oraz okresu pracy od 14.11.1967 r. do 21.03.1969 r., bowiem w tym zakresie wydano w dniu 18.01.1996 r. decyzję odmowną, od której ubezpieczony nie złożył odwołania (k. 103 akt ZUS).

Odwołanie z dnia 13.09.2015 r. od powyższej decyzji złożył ubezpieczony, wnosząc o jej zmianę poprzez ponowne ustalenie wysokości emerytury przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas okresów pracy w gospodarstwie

rolnym (...) w O. w okresie od 12.1956 r. do 10.1960 r. oraz okresu pracy w Zakładzie (...) w G. w okresie od 12.1967 r. do 03.1969 r. prowadzonym przez A. K. (k. 2-3 akt sprawy).

W odpowiedzi z dnia 30.09.2015 r. na odwołanie ubezpieczonej pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania (k. 10 i 27 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony B. K., urodzony dnia (...), od dnia 02.12.2005 r. przyznane ma prawo do emerytury.

W dniu 3.07.2015 r. ubezpieczony zwrócił się do pozwanego z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości emerytury przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas okresów zatrudnienia - w gospodarstwie rolnym oraz w Zakładzie (...) u A. K..

okoliczność bezsporna, vide: decyzja pozwanego o przyznaniu prawa do emerytury z dnia 13.01.2006 r. – k. 85 akt emerytalnych; wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury z 03.07.2015 r. – k. 100 akt emerytalnych;

Będą uprzednio uprawnionym do renty inwalidzkiej B. K. wystąpił do ZUS w dniu 26.10.1995r. o zmianę wysokości świadczenia poprzez uwzględnienie w stażu pracy okresu jego zatrudnienia od 14.11.1967r. do 21.03.1969r. w Zakładzie (...). Na potwierdzenie tego zatrudnienia przedłożył zaświadczenie podpisane przez A. K..

Pismem z dnia 27.11.1995r. ZUS poinformował wnioskodawcę o niezaliczeniu do stażu pracy okresu od 14.11.1967 r. do 21.03.1969 r. z uwagi na nieopłacanie składek na ubezpieczenia społeczne przez pracodawcę. Pismem z dnia 19.12.1995r. wnioskodawca zwrócił się do ZUS o wydanie decyzji, od której przysługuje środek odwoławczy. W/w ZUS wydał decyzję odmowną z dnia 18.01.1996 r., pouczając ubezpieczonego o możliwości wniesienia odwołania do Sądu. Od powyższej decyzji ubezpieczony jednak nie złożył w przepisany termin odwołania do sądu, bowiem nie chciał występować na drogę sądową.

Dowód: vide akta ZUS - pismo ZUS z 27.11.1995 r. – k. 35 akt; wniosek ubezpieczonego z 19.12.1995 r. – k. 36; decyzja odmowna z 18.01.1996 r. – k. 38; zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 04.03.2016 r. wraz z nagraniem CD – k. 79-82 akt sprawy;

W okresie od 14.11.1967 r. do 21.03.1969 r wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...) w G. na ul. (...) (obecnie PHU (...)). Pracodawca ubezpieczonego prowadził zakład jednoosobowo na podstawie karty rzemieślnika.

W dwóch pomieszczeniach zlokalizowanych pod w/w adresem prowadzono wówczas trzy zakłady – jeden należący do A. K., drugi do jego ojca (zajmujący się ślusarstwem) i trzeci należący do niespokrewnionej z nimi obcej osoby - K. G.. Każdy z tych zakładów zatrudniał swoich pracowników. W ramach prowadzonej działalności A. K. i jego ojciec współpracowali z L. P. – właścicielem zakładu rzemieślniczego zajmującego się produkcją opraw (lamp) – należącym do ich rodziny (szwagier matki A. K.) i w ramach tej współpracy delegowali wzajemnie pracowników do swoich zakładów.

A. K. prowadził działalność najpierw w zakresie ślusarstwa, produkcji lamp, miał również zgodę na prowadzenie mechaniki pojazdowej, rozpoczął również działalność w zakresie produkcji tłumików samochodowych oraz ich montażu. Wnioskodawca w w/w zakładzie pracował jako elektryk – montował lampy. W ramach delegacji międzyzakładowej ubezpieczony pracował również w Zakładzie (...), gdzie wykonywał prace jako elektryk.

Wnioskodawca z racji świadczenia pracy w ramach delegacji u L. P. posiada wpis w legitymacji ubezpieczeniowej, mimo iż nie był związany umową o pracę z L. P..

dowód: zaświadczenie ZUS z 07.06.1995 r. – k. 23 akt ZUS; zaświadczenie A. K. z 24.10.1995 r. – k. 30 akt ZUS; wpis w legitymacji ubezpieczeniowej na k. 82 – koperta k. 78 akt ZUS; zeznania wnioskodawcy oraz świadków A. K. i T. K. – protokół rozprawy z dnia 04.03.2016 r. wraz z nagraniem CD – k. 79-82 akt sprawy;

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 17.08.2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu doliczenia do emerytury okresu pracy w gospodarstwie rolnym oraz okresu pracy od 14.11.1967 r. do 21.03.1969 r. w zakładzie A. K..

dowód: decyzja pozwanego z 17.08.2015 r.. – k. 103 akt ZUS;

Powyzszy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach emerytalnych (ze szczególnym uwzględnieniem korespondencji prowadzonej przez wnioskodawcę z pozwanym organem w latach 1995-1996, legitymacji ubezpieczeniowej, oraz zaświadczenia A. K. z 24.10.1995 r.), jak również w aktach sprawy, których prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności z urzędu. Ustaleń faktycznych Sąd dokonał również w oparciu o zeznania ubezpieczonego oraz świadków A. K. i T. K., którym przyznał walor wiarygodności w zakresie, w jakim posłużyły do ustalenia powyższego stanu faktycznego oraz w jakim korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Sąd, oceniając zeznania w/w osób, uwzględnił jednocześnie okoliczność, iż z racji znacznego upływu czasu od spornego okresu, nie pamiętali oni szczegółowo wszystkich zdarzeń związanych z zatrudnieniem wnioskodawcy w zakładzie A. K..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego jest zasadne częściowo.

Na wstępie wskazać należy, iż jak słusznie podnosił skarżący w odwołaniu, pismo pozwanego datowane na 17.08.2015 r. uznać należy za decyzję administracyjną, od której przysługuje prawo wywiedzenia odwołania do Sądu. I choć faktem jest, iż omawiane pismo pozwanego nie zostało nazwane decyzją, to jednak uznać należy, że jest nią w istocie, albowiem zawiera niezbędne charakterystyczne elementy przewidziane dla decyzji administracyjnej, mianowicie oznaczenie organu administracji publicznej wydającego akt, wskazanie adresata, rozstrzygnięcie o istocie sprawy oraz podpis osoby reprezentującej organ administracyjny (zob. komentarz do art. 107 K.P.A. – A. Wróbel, Lex, podobnie w wyroku Sądu Najwyższego z 28.11.1990 r. III ARN 30/90, OSP 1991, z. 7, poz. 171). Nie budzi wątpliwości, iż przedmiotowe pismo pozwanego zawiera minimum elementów niezbędnych do zakwalifikowania go jako decyzja.

Sąd Okręgowy na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, który uznał za wystarczający do dokonania wyczerpujących ustaleń faktycznych, stwierdził iż zachodzą podstawy do uwzględniania przy ustalaniu wysokości emerytury okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 14.11.1967 r. do 21.03.1969 r. w Zakładzie (...) należącym do A. K..

Zgodnie z art. 114 ust. 1 z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748 j.t.) dalej: ustawa, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość

Podkreślić wypada, iż w postępowaniu wszczętym odwołaniem od decyzji organu rentowego sąd kieruje się regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 k.p.c., zwłaszcza że w przepisach regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i nast. k.p.c.) nie ma jakichkolwiek odrębności lub ograniczeń. Przeciwnie, art. 473 § 1 k.p.c. stanowi, że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza, że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków. Tak więc, w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia dotyczące środków dowodowych pozwalających na stwierdzenie okresów zatrudnienia, bądź wysokości zarobków lub dochodów, stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty, przewidziane w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń oraz

aktualnie w § 21 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11.10.2011r. (por. przykładowo wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 07.12.2006r. w sprawie I UK 179/06 , LEX 342283; z dnia 08.08.2006r. w sprawie I UK 27/06 ,OSNP 2007/15-16/235; z dnia 14.06.2006r. w sprawie I UK 115/06 , OSNP 2007/17-18/257).

W niniejszej sprawie wnioskodawca poprzez zaoferowane dowody z zeznań świadków oraz treść dokumentacji znajdującej się w aktach pozwanego organu, wykazał iż rzeczywiście w spornym okresie od 14.11.1967 r. do 21.03.1969 r. zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) w G. należącym wówczas do A. K.. Fakt pozostawania ubezpieczonego w zatrudnieniu w spornym okresie wynika przede wszystkim z osobowych źródeł dowodowych – zeznań samego wnioskodawcy i świadków przesłuchanych w sprawie – wymienionego wyżej pracodawcy oraz żony ubezpieczonego. Zaznaczyć wypada, iż świadek A. K. potwierdził, iż współpracował z wnioskodawcą i zatrudniał go, mimo iż nie pamiętał dokładnych okresów zatrudnienia ubezpieczonego. Uwzględnić przy tym należało zdaniem Sądu, iż od zatrudnienia wnioskodawcy, jak też wystawienia zaświadczenia przez świadka w 1995 r. do chwili obecnej minęło wiele lat, co niewątpliwie przekłada się na możliwość zatarcia się w pamięci takich szczegółów, jak dokładne daty rozpoczęcia i zakończenia pracy przez B. K.. Nie mniej jednak, nie sposób pominąć zarówno treści w/w zaświadczenia świadka z 1995 r., jak też wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej skarżącego, w której widnieje pieczęć z zakładu L. P., gdzie wnioskodawca był delegowany do pracy w ramach omawianego zatrudnienia i uzgodnień między pracodawcą - A. K. a właścicielem zakładu należącego do członka rodziny pracodawcy (jego wujka). Stosowanie delegacji między zakładami zostało potwierdzone również przez świadka A. K., nadto wykonywanie pracy w tym systemie przez wnioskodawcę wynikało z zeznań ubezpieczonego oraz jego żony T. K., z którą pozostawał już wówczas w związku małżeńskim.

Wskazać należy, iż pozwany organ emerytalny odmawiając uwzględnienia spornego okresu, nie kwestionował faktu pozostawania ubezpieczonego w zatrudnieniu, lecz powoływał się na brak podstaw do jego uwzględnienia z uwagi na brak deklaracji rozliczeniowych pracodawcy ubezpieczonego za okres od sierpnia 1967 r. do września 1969, zatem brak odprowadzonych za wnioskodawcę jako pracownika składek na ubezpieczenia. Powyższa ocena pozwanego nie znajduje uzasadnienia. Godzi się w tym miejscu przytoczyć stanowisko Sądu Najwyższego przywołane przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 10 maja 2013 r. w sprawie sygn. akt III AUa 1874/12, zgodnie z którym „uzależnienie uznania okresu zatrudnienia wykonywanego w poprzednim stanie prawnym za okres składkowy od opłacenia przez pracodawcę składek, kłóciłoby się z zasadą równego traktowania wszystkich ubezpieczonych sformułowaną w art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych” oraz że „dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. z 2009r. Dz. U. Nr 153, poz. 1227 ze zm. – dalej jako ustawa emerytalna) za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a tej ustawy nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę faktu opłacenia przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne. Zgodnie z § 21 i 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładu pracy o zatrudnieniu, a także zeznania świadków. Nie ma tu mowy o obowiązku przedkładania dowodów stwierdzających zgłoszenie do ubezpieczenia i opłacanie składek. Zapisy w ewidencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zgłoszeniu lub braku zgłoszenia do ubezpieczenia pracownika przez pracodawcę mającego taki obowiązek mogą być brane pod uwagę przy ocenie wiarygodności dokumentu lub innego dowodu stwierdzającego zatrudnienie. Jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu został udowodniony, okres tego zatrudnienia jest okresem składkowym nawet w przypadku, gdy pracodawca nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007r. sygn. akt II UK 185/06; podobnie wyraził się również Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 19.09.2012 r. w sprawie III AUa 458/12). Powyższe stanowisko pozostaje aktualne również w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze przywołane rozważania oraz fakt wykazanie poprzez zaoferowane dowody przez wnioskodawcę pozostawania w zatrudnieniu w spornym okresie pracy, w ocenie Sądu zachodziły podstawy do uwzględnienia kwestionowanego okresu pracy przy ustalaniu wysokości emerytury.

Dlatego też, kierując się wszystkimi wyżej opisanymi względami, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w sposób określony w punkcie I. sentencji wyroku.

Odnosząc się natomiast do żądania skarżącego uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury również okresu jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, Sąd mając na uwadze obowiązujące w tym zakresie przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak również okoliczność uzyskania przez wnioskodawcę prawa do emerytury, nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku odwołującego się. Z treści art. 10 cytowanej ustawy emerytalnej, wynika bowiem iż okresy pracy w gospodarstwie rolnym podlegają uwzględnieniu wyłącznie uzupełniająco w sytuacji, gdy okresy składkowe i nieskładkowe są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Mając na uwadze niekwestionowaną w sprawie okoliczność uzyskania przez skarżącego prawa do emerytury, nie zachodziły już tylko z tej przyczyny w stosunku do skarżącego podstawy do zastosowania art.10 ust. 1 ustawy. Zaakcentowania w tym aspekcie można również przywołać utrwalony pogląd orzecznictwa, w myśl którego jeśli ubezpieczony nie posiada wymaganego okresu ubezpieczenia, to może okresy składkowe i nieskładkowe uzupełnić pracą w gospodarstwie rolnym, jednak tylko po to, aby uzyskać świadczenie, a nie po to, aby je podwyższyć (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 października 2012r., sygn. akt III AUa 147/12; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2006r., sygn.. akt I UK 166/05; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 stycznia 2015 r., sygn. akt III AUa 1104/14).

Zważywszy na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie skarżącego w pozostałym zakresie jako niezasadne, o czym Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku.

W punkcie 3 wyroku Sąd Okręgowy na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej wnioskując a contrario nie stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji.

Zdaniem Sądu brak było podstaw do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieustalenie okoliczności niezbędnych do wydania decyzji o przeliczeniu na nowo wysokości emerytury, w tym uwzględnienia wniosku skarżącego o stwierdzenie odpowiedzialności pozwanego za opóźnienie trwające – jego zdaniem – od 1995r. Pomijając tu nawet fakt, że w 1995r. B. K. nie był uprawniony do pobierania emerytury, to podkreślić należy, iż wydana przez pozwanego decyzja z 18.01.1996r. odmawiająca uwzględnienia spornych okresów jego pracy do wysokości świadczenia, nie została przez niego zaskarżona w przepisany terminie, mimo prawidłowego pouczenia o możliwości wniesienia odwołania do sądu. Natomiast dopiero w wyniku uzupełnionego postępowania dowodowego prowadzonego w niniejszej sprawie, po rozpoznaniu skutecznie wniesionego odwołania przez ubezpieczonego, możliwym było uwzględnienie wnioskowanego okresu jego zatrudnienia od 14.11.1967 r. do 21.03.1969 r. do ustalenia wysokości świadczenia.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z § 11 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (w brzmieniu obowiązującym po dniu 01 sierpnia 2015 r.). Ubezpieczony zgłosił dwa żądania w zakresie przeliczenia wysokości świadczenia, z czego przez Sąd uwzględnione zostało jedno z tych żądań. W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanego koszty zastępstwa procesowego w wysokości połowy stawki podstawowej.

SSO Ewa Piotrowska